

SİNOP

Turizm Tanıtım ve Geliştirme Yol Haritası

Ağustos 2023

TGA
TÜRKİYE TURİZM
TANITIM VE GELİŞTİRME
AJANSI

SİNOP

Turizm Tanıtım ve Geliştirme Yol Haritası

30 AĞUSTOS 2023

Katkıda Bulunanlar:

Prof. Dr. Bilgehan Gülcan

Doç. Dr. Halil Burak Sakal

Doç. Dr. Ercan Karaçar

Doç. Dr. Aydın Ünal

Sosyal ve Stratejik Çalışmalar Uygulama ve Araştırma Merkezi katkılarıyla hazırlanmıştır.

Kapadokya Üniversitesi

50420 Mustafapaşa, Ürgüp, Nevşehir

İÇERİK

1.	GİRİŞ	1
2.	Küresel Turizmin Analizi ve Hedefler	2
3.	Türkiye Turizminin Analizi ve Ulusal Hedefler	2
4.	Sinop Turizm Analizi	3
4.1.	İlin Ziyaretçi Analizi ve Hedefi	3
4.2.	İlin Turizm Gelir Analizi ve Hedefi	4
4.3.	İlin Konaklama Analizi ve Hedefi	4
4.4.	İlin Mevsimsellik Durum Analizi	5
4.5.	İlin Turizm Türleri Analizi	6
5.	Destinasyon Risk Analizi	7
6.	Rekabet Analizi ve Rekabet Gücünü Artırma	8
7.	Sürdürülebilir Turizm Uygulamaları Geliştirme	8
8.	Gastronomi Kaynaklarını Etkin Kullanma	9
9.	Dijitalleşme ve Akıllı Turizm Uygulamalarını Etkin Kullanma	10
10.	Tematik Rotalar Geliştirme	10
11.	Kent Peyzajını Düzenleme ve Rekreatif Alanları Artırma	12
12.	Deneyimsel Turizm Uygulamalarını Artırma	12
13.	Nitelikli Hediyelik Eşya Envanterini Geliştirme	13
14.	Sinop Arkeoloji Envanterini Oluşturma	13
15.	Sinop Liman İnşasının Tamamlanması	14
16.	Alaaddin Külliyesi'nin Turizme Kazandırılması	14
17.	Hamsilos Tabiat Parkı Alanının Geliştirilmesi	15
18.	Tarihî Cezaevi'nin Türkiye Kültür Yoluna Dâhil Edilmesi	15
19.	Gerze, Ayancık ve Boyabat'taki Tescilli Mimari Yapıların Turizme Kazandırılması	16
20.	Koruma Gelişim Bölgesinin Artırılması	16
21.	Nitelikli Konaklama Tesisleri İçin Alan Tahsisi Yapılması	16
22.	Sinop Cezaevi'nin Hüzün ve Edebiyat Turizmi Açısından Değerlendirilmesi	17
23.	Aklıman, Hamsilos, Erfelek Şelaleleri, Akgöl ve İnaltı Mağarası Turizm Koridoru Oluşturma	17

<u>24.</u>	<u>Yayla/Eko Turizmin Geliştirilmesi</u>	<u>18</u>
<u>25.</u>	<u>Durağan Buzluk Tabiat Parkı Kapsamında Karavan Turizminin Geliştirilmesi</u>	<u>18</u>
<u>26.</u>	<u>Etkili Bir Turizm Yönetimi Oluşturma ve Tanıtımda Bütünleşik Yaklaşımı Benimseme</u>	<u>19</u>

1. GİRİŞ

Son yıllarda özellikle iç turizm pazarında önem kazanan bir destinasyon olan Sinop; sahip olduğu doğal ve kültürel değerler sayesinde yoğun bir ilgiye mazhar olmakla birlikte, bu ilgiyi karşılamak için sektörel yapılanmasını tamamlayamamış ancak bu yöndeki çabalarını sürdüren bir ilimizdir. Günümüzde iç turizme hizmet veren Sinop destinasyonunun; uluslararası turizm pazarına açılması ile Türkiye turizminin çeşitlendirilmesinde ve niş pazar üretilmesinde önemli bir yer tutacağı düşünülmektedir.

Sinop Turizm Tanıtım ve Geliştirme Yol Haritası, ilin özellikle doğal kaynak potansiyeli başta olmak üzere diğer potansiyel kaynaklarını da hesaba katarak, başta deniz-kum-güneş turizmi olmak üzere kültür turizmi, doğa turizmi ve bunun içinde bir niş olarak değerlendirilebilecek ekoturizm ve gastronomi turizmi gibi turizm türlerinde Türkiye turizminde marka değeri yaratma potansiyeli yüksek olan Sinop'a yönelik özet biçimde ve odaklı bir yaklaşımla hazırlanmıştır.

Yol Haritası, ayrıca Covid-19 salgını sürecinde ortaya çıkan, yeni turizm eğilimleri dikkate alınarak güncellenen Türkiye Turizm Ana Planı kapsamında ortaya konan amaç ve hedeflerle uyumlu biçimde hazırlanmış ve Sinop'un turizmdeki geleceğini inşa edecek yapı taşları niteliğindeki başlıkları ortaya koymayı amaç edinmiştir.

Sinop; 2022 yılında 171 bin yerli, 2,7 bin yabancı olmak üzere toplam 173,7 bin turisti konaklama tesislerinde ağırlamıştır. Aynı yılda ortalama geceleme 2,26 olarak gerçekleşirken, ortalama tesis doluluk oranı ise yüzde 25,3 olarak hesaplanmıştır. Söz konusu veriler, ilin potansiyeli göz önüne alındığında Sinop'un Türkiye turizmine katkısının daha fazla artırılabilirliğini göstermektedir.

Sinop Turizm Tanıtım ve Geliştirme Yol Haritası kapsamında ilin 2028 yılı turist sayısı hedefi, yabancı turist için yaklaşık 4,3 bin kişi ve yerli turist için 282,4 bin kişi; turizm geliri hedefi ise yabancı turist için yaklaşık 1,2 milyon ABD doları ve yerli turist için 53 milyon ABD doları olmak üzere toplam 54,2 milyon ABD doları olarak tespit edilmiştir. Bu hedeflere ulaşabilmesi için yapılması gereken başlıca faaliyetler ve stratejik amaçlar ile buna yönelik politika önerileri, *Sinop Turizm Tanıtım ve Geliştirme Yol Haritası*'nda ortaya konmuştur.

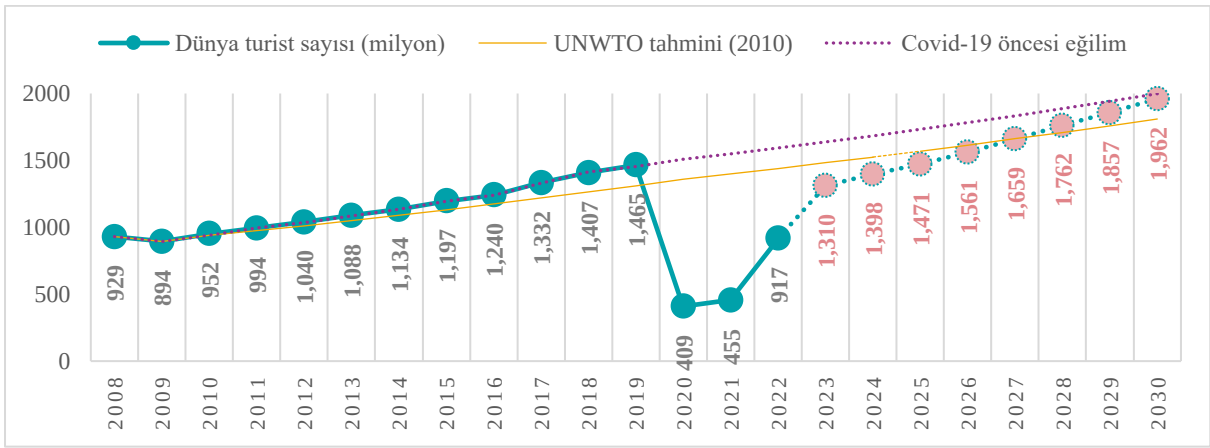
Bir destinasyonun turistik cazibesini koruyarak turizm gelirlerini sürdürebilmesi ve artırabilmesi, turizm kaynakları ve bu kaynakları turizm ürünü olarak sunmadaki gücüne bağlıdır. Kısa bir zaman öncesine kadar gelen ziyaretçi sayısı, gelir, yatak kapasitesi, lüks otellerin sayısı gibi nicel verilere göre ölçülen turizmdeki rekabet gücü, özellikle Covid-19 salgınının da etkisi ile günümüzde yerine konamayacak doğal, beşerî ve kültürel kaynakların sürdürülebilir yönetimi ve risklere karşı dayanıklılığı ile ölçülmektedir. Buradan hareketle, *Sinop Turizm Tanıtım ve Geliştirme Yol Haritası* kapsamındaki tüm başlıklarda, sürdürülebilirlik ve dayanıklılık kavramları ilke ve yaklaşım olarak benimsenmiş, ayrıca "Sürdürülebilirlik Çabalarını Artırma" başlığıyla konu, özel ve müstakil olarak da ele alınmıştır.

Yol Haritası hazırlık sürecinde Sinop İl Tanıtım ve Geliştirme Kurulu paydaşları ile 17.08.2023 tarihinde çevrim içi arama konferansı gerçekleştirilmiş ve ile özel, öncelikli geliştirme başlıkları ortaya çıkarılmıştır. Ek olarak İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü'nün dağıttığı ve önceden hazırlanmış İl Politika Tespit Anketi ve İl Risk Analiz Anketi olmak üzere iki adet anket formu da il paydaşlarına elektronik ortamda iletilmiş ve sonuçları analiz edilerek metne eklenmiştir. Bu kapsamda *Sinop Turizm Tanıtım ve Geliştirme Yol Haritası*, ilin destinasyon yönetim sorumluluğunu üstlenen Sinop Tanıtım ve Geliştirme Kurulu için sürdürülebilir ve gelir etkisi yüksek turizm gelişimi kapsamında oluşturulan başlıklarla bir rehber niteliği taşımaktadır.

2. Küresel Turizmin Analizi ve Hedefler

2019 yılında dünya genelindeki turist sayısı, 1,47 milyar kişi ve 1,49 trilyon ABD doları ile rekor düzeye ulaşmıştır. Ancak 2020-2021 yıllarında yaşanan Covid-19 salgını, turizm faaliyetlerini dünya çapında durma noktasına getirmiştir. Avrupa ve Amerika'nın 2023 yılında yaşaması beklenen resesyon da dikkate alındığında, salgın sonrası dönemde küresel turizm hacminin 2019 yılı seviyelerine dönmesinin ancak 2025 yılını bulması beklenmektedir (Şekil 2.1.).

Ocak 2023 tarihli uluslararası istatistikler, 2022 yılında uluslararası turizm faaliyetlerine toplam 917 milyon kişinin katıldığını, aynı yıldaki uluslararası turizm gelirlerinin ise 917,5 milyar ABD dolarına ulaştığını göstermektedir. Buna göre, 2022 yılında uluslararası turist sayısında bir önceki yıla göre yüzde 101,5 artış gerçekleşirken, Avrupa kıtasının uluslararası turizmdeki toplam pazar payı yüzde 63,78; Türkiye'nin uluslararası turist sayısından aldığı pay yüzde 5,6 ve uluslararası turizm gelirinden aldığı pay ise yüzde 5 olarak gerçekleşmiştir.

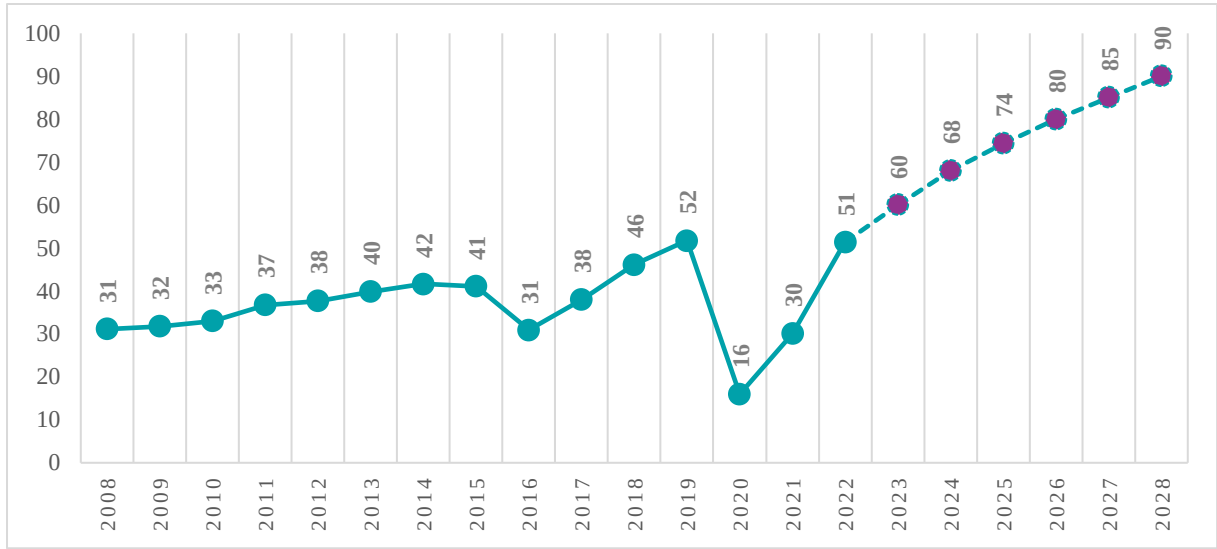
Şekil 2.1. Küresel turist sayıları (milyon kişi): gerçekleştirmeler ve tahminler

Kaynak: UNWTO World Tourism Barometer Ocak 2023 ve T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı.

3. Türkiye Turizminin Analizi ve Ulusal Hedefler

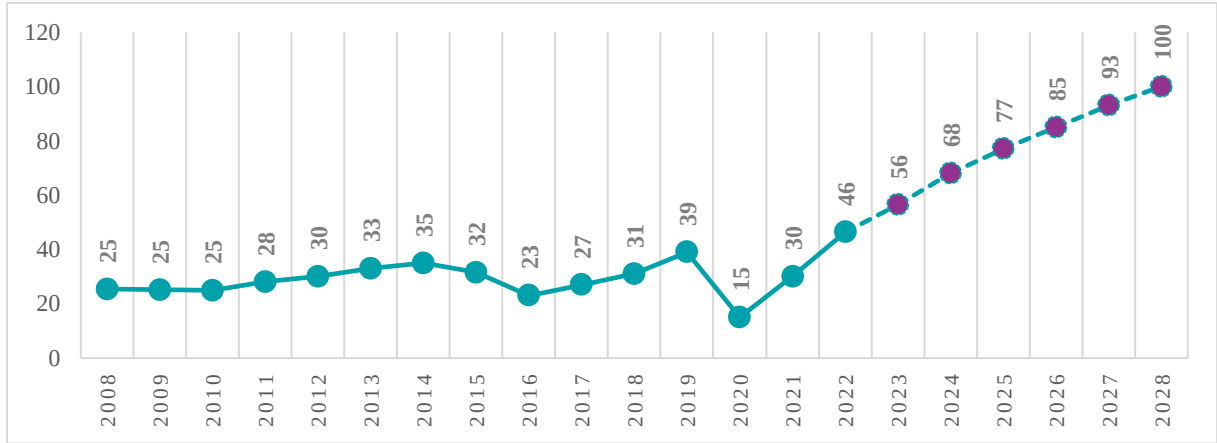
Akdeniz Havzası'nda bulunması nedeniyle önemli bir küresel turizm ülkesi olan Türkiye'de, turizm sektörünün gayri safi yurt içi hasılasına doğrudan ve dolaylı katkısı, uzun yıllar ortalamasına göre yaklaşık yüzde 11 seviyesindedir. Uluslararası ziyaretçi sayısında rekor seviyeye ulaşılan 2019 yılında Türkiye, 51,2 milyon turisti ağırlamış, aynı yılda turizmden yaklaşık 34 milyar ABD doları gelir elde etmiştir (Şekil 3.1. ve Şekil 3.2.).

Tüm dünyada olduğu gibi Türkiye'nin turizm sektörü de Covid-19 salgınından olumsuz etkilenmiştir. Türkiye, küresel kapanma ve seyahat sınırlamalarının da etkisiyle 2020-2021 yıllarında 16 milyon turisti ağırlamıştır. Salgın sonrası toparlanma döneminde TGA tarafından yapılan etkili tanıtım, Güvenli Turizm Sertifika uygulaması ve Türkiye Sürdürülebilir Turizm Programı gibi yaratıcı politikalarla fark yaratan Türk turizmi, bir "V" çıkışı yakalayarak hızla toparlanmış ve 2019 yılındaki rekor düzeydeki turist sayısına 2022 yılı sonu itibarıyla ulaşmıştır. 2022 yılındaki turizm gelirlerinde ise Türkiye, 2019 yılını geride bırakarak turizmden toplam 46 milyar ABD doları gelir elde etmiş ve bu gelir seviyesi ile tüm zamanların rekorunu kırmıştır.

Şekil 3.1. Türkiye'nin yıllık ziyaretçi sayıları (milyon kişi): gerçekleştirmeler ve hedefler

Kaynak: T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı, Kapadokya Üniversitesi.

Şekil 3.2. Türkiye'nin turizm geliri (milyar ABD doları): gerçekleştirmeler ve hedefler

Kaynak: TÜİK, T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı, Kapadokya Üniversitesi.

Uyguladığı turizm stratejisi ve yenilikçi politikalar ile yakaladığı büyüme ivmesini devam ettirmeyi amaçlayan Türkiye, 2028 yılında toplam 90 milyon turisti ağırlamayı (Şekil 3.1.) ve turizmden toplam 100 milyar ABD doları gelir elde etmeyi (Şekil 3.2.) hedeflemektedir.

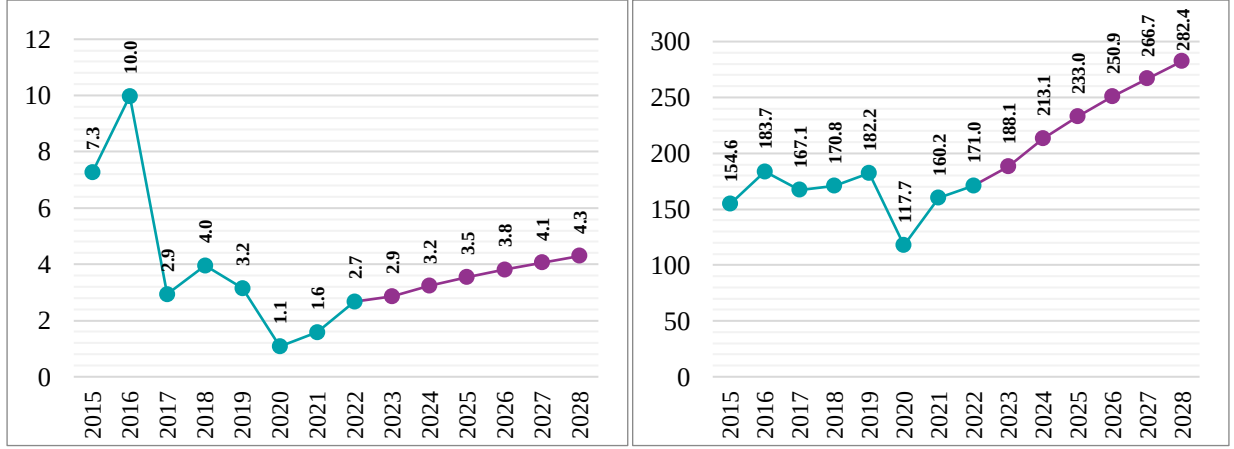
4. Sinop Turizm Analizi

4.1. İlin Ziyaretçi Analizi ve Hedefi

Sinop, kayıt dışı konaklama sağlayan ev pansiyonculuğunun yaygın olduğu bir destinasyondur. Ağırlıklı olarak bölgesel bir iç turizm destinasyonu olması ve çevre illerden gelerek ilde konaklayanların bir bölümünün kayıt dışı ev pansiyonlarını tercih etmesi nedeniyle, Sinop'a gelen yerli turist sayısı ile ilgili sağlıklı verilere ulaşmak güçtür.

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı konaklama istatistiklerine göre 2022 yılında Sinop; 171 bin yerli, 2,7 bin yabancı olmak üzere toplam 173,7 bin turisti konaklama tesislerinde ağırlamıştır. Aynı yılda ortalama geceleme 2,26 olarak gerçekleşirken, ortalama tesis doluluk oranı ise yüzde 25,3 olarak

hesaplanmıştır. İlin 2028 yılı hedefi, yabancı turist için yaklaşık 4,3 bin kişi ve yerli turist için 282,4 bin kişi olarak hesaplanmıştır (Şekil 4.1.1.).

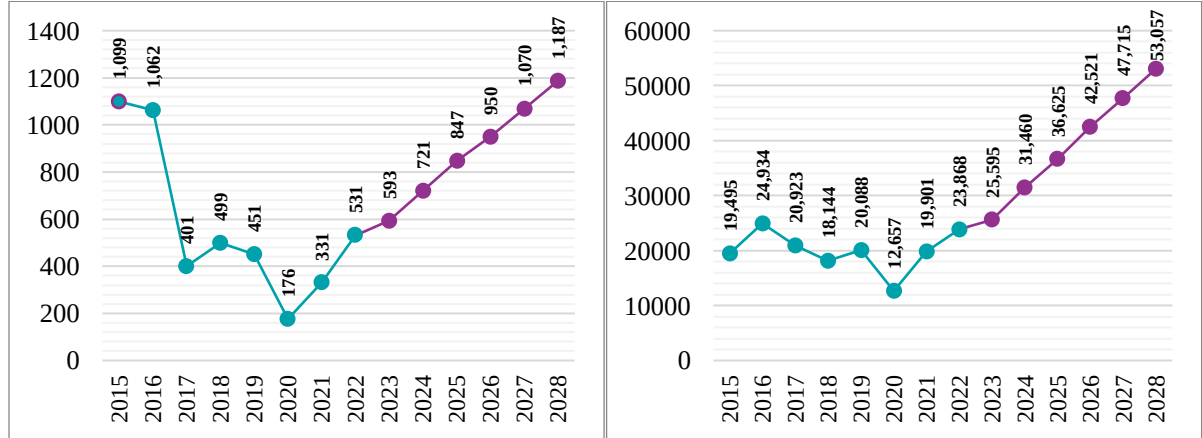
Şekil 4.1.1. Sinop'un ağırladığı yabancı (sol) ve yerli (sağ) turist sayısı ve tahminler (bin kişi)

Kaynak: T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı.

4.2. İlin Turizm Gelir Analizi ve Hedefi

Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) tarafından yayımlanan turizm istatistikleri temel alınarak yapılan hesaplamalar, Sinop'un 2022 yılında yabancı turistlerden yaklaşık 531 bin ABD doları, yerli turistlerden 23,8 milyon ABD doları gelir elde ederek turizmden bir yıl içinde yaklaşık olarak toplam 24,3 milyon ABD doları gelir elde ettiğini göstermektedir (Şekil 4.2.1.).

Sinop; turizm gelirlerinde 2028 yılı itibarıyla yabancı turistlerden yaklaşık 1,2 milyon ABD doları, yerli turistlerden ise 53 milyon ABD doları gelir elde etme potansiyeline sahiptir (Şekil 4.2.1.).

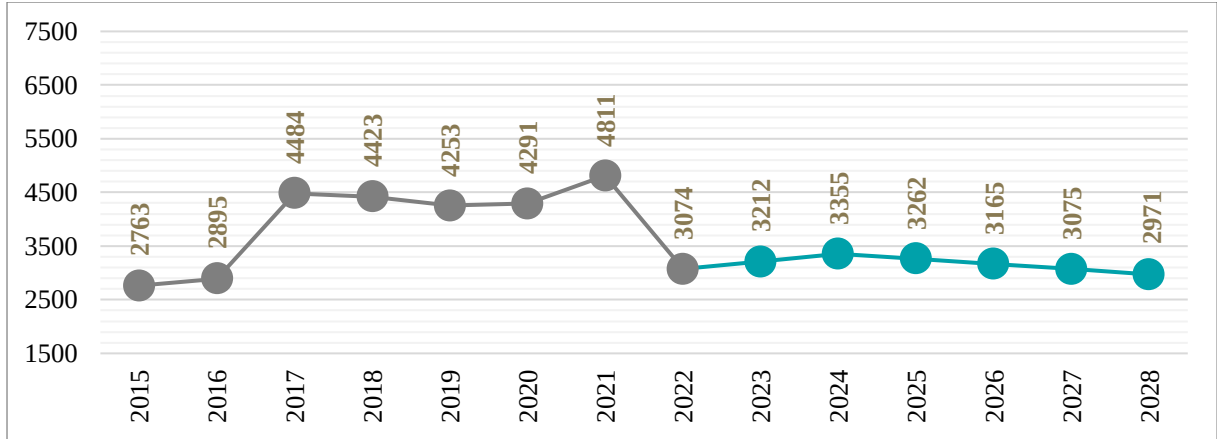
Şekil 4.2.1. Sinop'un yabancı (sol) ve yerli (sağ) turistlerden turizm geliri ve tahminler (bin ABD doları)

Kaynak: TÜİK, T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı, Kapadokya Üniversitesi.

4.3. İlin Konaklama Analizi ve Hedefi

Sinop'ta 2022 yılı Aralık ayı itibarıyla toplam 106 konaklama tesisi bulunmaktadır. Konaklama tesislerinin toplam yatak kapasitesi ise 3.074'tür. Tesis doluluk oranı yüzde 25,3 ve ortalama geceleme 2,26'dır. İlin mevcut istatistikleri incelendiğinde, mevcut ivmenin devam etmesi koşuluyla 2028 yılında yatak kapasitesinde yaklaşık yüzde 3,35'lik bir azalma göstereceği öngörülmektedir (Şekil 4.3.1.). Bu nedenle 2028'de Sinop'un hedeflediği turist sayısına ulaşması durumunda, ilde

yaşanabilecek kapasite aşımının önüne geçebilmek için yatak kapasitesi ile bölgedeki toplam doluluk oranı arasında bir dengenin sağlanması gerekecektir.

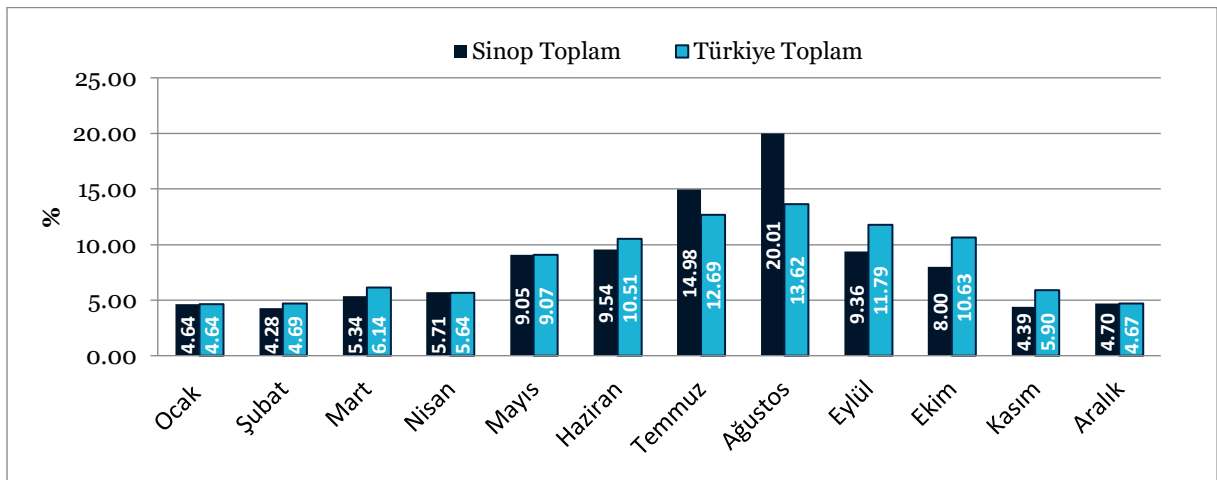

Şekil 4.3.1. Sinop'un yatak kapasitesi ve tahminler

Kaynak: T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı.

4.4. İlin Mevsimsellik Durum Analizi

Turizmin 12 aya yayılma hedefi, arz kaynaklarının etkin kullanımı ve etkili tanıtım çabalarıyla doğrudan ilişkilidir. Bu hedef, Türkiye Turizmi Ana Planı'nda üzerinde önemle durulan bir başlıktır. Türkiye turizmi ile Sinop turizminin mevsimsellik analizi Şekil 4.4.1.'de karşılaştırmalı olarak görülmektedir. Buradan, Türkiye ile Sinop'un mevsimsellik dağılımında paralellik olduğu anlaşılmaktadır. Diğer taraftan Temmuz ve Ağustos aylarında Sinop'taki doluluk oranlarının Türkiye ortalamasının üzerinde seyrettiği dikkati çekmektedir. Sinop'un bazı aylarda Türkiye ortalamasının altında olmasının ildeki mevsim şartlarına ve mevcut turizm türlerine bağlı olduğu düşünülmektedir. Sinop ve Türkiye genelindeki mevsimsel turizm trendlerinin, turizm sektöründe faaliyet gösteren işletmelerin ve turizm planlamacılarının pazarlama stratejilerini ve işletme planlarını belirlediği düşünüldüğünde, destinasyonların mevsimsel faktörleri dikkate almaları önem arz etmektedir. Dolayısıyla ildeki turizm hareketliliğinin ve buna bağlı oluşacak talebin yıl içine dengeli yayılması için, ildeki turizm türlerinin çeşitlendirilmesi ve bazı turizm türü başlıklarındaki etkililiğin artırılması gerekmektedir.

Şekil 4.4.1. Türkiye ve Sinop karşılaştırmalı mevsimsellik durumu

Not: Veriler, yıllık toplam konaklama sayısının yüzdesel dağılımı olarak verilmiştir (2022).

Kaynak: T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı.

4.5. İlin Turizm Türleri Analizi

Sinop, sahip olduğu potansiyel turizm türleri bakımından değerlendirildiğinde sürekli gelişim gösterebilecek bir ildir. Sahil kenti olması nedeniyle Sinop il merkezinde öne çıkan turizm türü, deniz-kum-güneş turizmidir. Fakat buna rağmen gerek il merkezinde gerek ilçelerde çok farklı turizm türlerine elverişli çekicilikler bulunmaktadır. Bu çekicilikler, farklı doğal ve kültürel özellikler gösterdiğinden, motivasyon kaynakları birbirinden farklı olan turist tiplerine hitap edebilecek turizm etkinliklerini geliştirmek mümkündür.

Şehir merkezinde en çok ziyaret edilen destinasyon, Tarihî Cezaevi'dir. "Parmaklıklar Ardında" ve "Tatar Ramazan" gibi Türk televizyon dizilerine konu olan, "Pardon" ve "Fırar" gibi sinema filmlerinin çekildiği Sinop Tarihî Cezaevi son yıllarda turistlerin ilgisini çok çekmektedir. AB projesi kapsamında restorasyonu yeni tamamlanan Tarihî Cezaevi, Sinop'a gelen turistlerin ilk ve vazgeçilmez uğrak noktası konumundadır. Restorasyonu yeni tamamlanan Tarihî Cezaevi'nin içinde yapılacak bazı temalı sergiler ve kültür etkinlikleri ve kentin bazı bölümlerinde yeniden ortaya çıkarılan kale surları sayesinde il merkezinin kültür turizmi potansiyeli artacak, böylece turizm gelirlerinde artış görülecektir. Bunun yanında şehrin göbeğinde bulunan Alaattin Külliyesi, Cezayirli Ali Paşa Camii (halk arasında bilinen hâliyle Seyit Bilal Hazretleri Camii ve Türbesi) ile inanç turizmi merkezli kültür turizmi gelişme göstermektedir. Şehirde yaşanan ulaşım ve otopark sorununa rağmen turistlerin belli bir mesafe kat ederek vardıkları bu değerler, yıllardır ayakta kalarak âdeta görsel bir şölen oluşturmaktadır.

Sinop şehir merkezindeki önemli bir kültürel çekicilik de Antik Dönem mirasının en önemli bölümü olduğu söylenebilecek Balatlar Yapı Topluluğu'dur. 2010 yılında başlayan kazının devam ettiği bu arkeolojik alan, iki bin yılı aşkın katmanlaşmanın zenginliğini taşımaktadır. Halkın "Balatlar Kilisesi" olarak tanımladığı yapı topluluğunun küçük bir bölümü, kilise olarak kullanılmıştır. Küçük bir kilise yapısında başlayan kazıların ilerlemesiyle alanın, önceleri hamam olarak kullanıldığı; Roma'nın pagan inancını terk ederek Hristiyanlığı benimsemesiyle işlev değiştirdiği ve geç dönemlerde Ortodoks mezarlığı olarak kullanıldığı anlaşılmıştır. Kazı alanının genişlemesi ve açığa çıkartılan kalıntılara dayanılarak alanın farklı dönemlerde çeşitli işlevlere sahip yapıları barındırdığı düşünülmektedir.

Yeşil ve mavinin bulunduğu Sinop ve ilçelerinde, pek çok doğal güzellik vardır ve çok sayıda turizm faaliyeti sürdürülmektedir. Erfelek ilçesinde bulunan Erfelek Şelalesi, Aklıman ve Ayancık ilçesinde bulunan İnaltı Mağarası ve Akgöl, Gerze'de bulunan Gerze/Sorgun Şelalesi ile doğa ve ekoturizm türlerinde ön plana çıkabilmektedir. Ayrıca Çatak Kanyonu ve Gerze'de planlanan seyir terası da Sinop'un doğal güzelliklerinin sergilenmesinde ve bölgeye turist çekilmesinde etkili olabilmektedir. İl genelindeki koruma alanlarında başta kuş gözlemciliği olmak üzere yaban hayatına yönelik birçok turizm etkinliği planlanabilir.

Sinop'un gerek bir Karadeniz şehri olması gerekse bölgede hayvancılık, yöresel bitki ve değerlerin varlığı, gastronomik ürünlerin ön plana çıkmasında etkili olmaktadır. Gerze ilçesi; doğal güzellikleri ve sahip olduğu tescilli ürünler ile gastronomi turizminde değer yaratabilmektedir. Aynı şekilde Ayancık ve Boyabat'taki tescilli mimari yapıların bulunmasının, yine ilgili yerlerde turizm potansiyeli yaratacağı düşünülmektedir. Durağan Buzluk Tabiat Parkı'nda bulunan glamping alanları ve bungalovlar ile alanın kamp-karavan turizmi konseptine müsait olması, Bozartmut-Dikmen ve Türkeli-Kurugöl yaylalarının ekoturizm türüne elverişli olması da turizm potansiyeli bakımından dikkate değerdir. Sinop'ta turizmin geliştirilmesinde daha çok sembolik yönüyle öne çıkan destinasyon, Anadolu'nun en kuzey ucu olan İnceburun'dur.

5. Destinasyon Risk Analizi

	Olasılık					Şiddet					Skor
Küresel Riskler	1	2	3	4	5	1	2	3	4	5	
Ukrayna-Rusya Savaşının Uzaması			X					X			9
Avrupa Enerji Krizi			X					X			9
Çin-Tayvan Arası Soğuk Savaş'ın Sıcak Çatışmaya Dönme İhtimali			X						X		12
Kuzey Kore-Güney Kore Çekişmesi		X					X				4
Küresel Durgunluk				X					X		16
Yeni Bir Salgın Hastalık			X						X		12
Gıdaya Erişim Zorluğu/Kıtlık			X					X			9
İklim Değişikliği				X					X		16
Doğal Kaynak Krizleri (Su/Enerji Kaynakları)			X						X		12
Biyoçeşitlilik Kaybı ve Ekosistem Çöküşü			X						X		12
Büyük Ölçekli Gönülsüz Göç				X					X		16
Yaygın Siber Suç ve Siber Güvensizlik			X						X		12
Yaşam Maliyeti Krizi				X					X		16
	Olasılık					Şiddet					
Ülkesel Riskler	1	2	3	4	5	1	2	3	4	5	
Doğal Afetler					X					X	25
Yeni Bir Salgın Hastalık		X						X			6
İklim Değişikliği ve Çevre Sorunları					X				X		20
Bölgesel Savaş ve Terör Riski					X				X		20
Uluslararası Ekonomik, Sosyal ve Politik Gündem				X					X		16
Siber Güvenlik Açıkları			X					X			9
Seyahat Güvenliği/Asayiş-Turiste Yönelik Tehdit			X					X			9
Enflasyon				X				X			12
Rakip Ülke Söylemi			X				X				6
	Olasılık					Şiddet					
Yerel Riskler	1	2	3	4	5	1	2	3	4	5	
Terör Riski		X					X				4
Sağlık (Hasta Tedavisi, Acil Müdahale)			X					X			9
Nitelikli Personel İstihdamı				X					X		16
Dolandırıcılık		X					X				4
Yerel Halkın Turizm Faaliyetlerine Uyum Sorunu		X						X			6
Aşırı Turizm Talebi			X					X			9
Çevre Kirliliği ve Temiz Su Kaynaklarının Azalması				X					X		16
Radikal Akımlar		X					X				4
Deprem Riski				X				X			12
Heyelan				X					X		16
Doğal Güzelliğin Yok Olması ve Çarpık Yapılaşma				X				X			12
Tek Pazara Bağımlılık				X				X			12
Kaçak Göçmenler		X					X				4
Güvensiz Şehir Algısı		X					X				4
Somut Kültürel Mirasın Tahribatı				X				X			12
Endemik Türlerin Yok Olma Tehlikesi			X					X			9
Katı Atık Bertaraf ve Su Arıtma Problemi				X				X			12
Sel/Taşkın			X					X			9
Orman Yangınları			X					X			9
Ulaşım Alt Yapı Yetersizliği			X					X			9
Şehir İçi Yoğun Trafik & Otopark Sorunu			X					X			9

Risk Skorlaması ve Risk Puanı Sonucu

Olasılık	Şiddet				
	Çok Ciddi 5	Ciddi 4	Orta 3	Hafif 2	Çok Hafif 1
Çok Yüksek 5	Yüksek 25	Yüksek 20	Yüksek 15	Orta 10	Düşük 5
Yüksek 4	Yüksek 20	Yüksek 16	Orta 12	Orta 8	Düşük 4
Orta 3	Yüksek 15	Orta 12	Orta 9	Düşük 6	Düşük 3
Düşük 2	Orta 10	Orta 8	Düşük 6	Düşük 4	Düşük 2
Çok Düşük 1	Düşük 5	Düşük 4	Düşük 3	Düşük 2	Düşük 1

RİSK SKORU	EYLEM
25, 20, 16, 15	KABUL EDİLEMEZ RİSK: Bu risklerle ilgili hemen çalışma yapılmalıdır.
12, 10, 9, 8	DİKKATE DEĞER RİSK: Bu risklere mümkün olduğu kadar çabuk müdahale edilmelidir.
6, 5, 4, 3, 2, 1	KABUL EDİLEBİLİR RİSK: Acil tedbir gerektirmeyebilir. Orta vadede çalışma yapılmalıdır.

6. Rekabet Analizi ve Rekabet Gücünü Artırma

Sinop'un çevresinde; Kastamonu, Samsun, Amasya ve Çorum bulunmaktadır. Belirtilen illerin farklı yönlerinin vurgulanması, Sinop'un tercih edilmesine katkı sağlayacaktır. Sinop'un en güçlü rakibi, Karadeniz'in en güçlü şehri olarak da kabul gören, liman ve ticaret kenti olan Samsun'dur. Bunun yanında komşu olmasa da deniz turizminde Sinop'un en önemli rakibi olarak Bartın ilinin Amasra ilçesi de ele alınabilir. Samsun'un bilinirliği ve büyükşehir olmasından kaynaklanan birçok alt yapı avantajı, bazı turizm türlerinde (kongre turizmi vb.) ön plana çıkmasını sağlamaktadır. Atakum sahili, Kurtuluş Mücadelesi'nin başlatıldığı şehir olmasına bağlı olarak sahip olduğu kültürel miras, Sinop'un arka planda kalmasına sebebiyet verebilmektedir. Ancak deniz turizmi merkeze alındığında Sinop'un avantajlı olduğu ve bu bağlamda Samsun'un Sinop için önemli bir pazar olduğu söylenebilir. Sinop-Samsun sahil yolunda nitelikli konaklama tesislerinin yapılabilmesi için alan tahsisinde bulunulması, alanın sahip olduğu doğal ve kültürel değerlerle ön plana çıkarılması gerekmektedir.

Kastamonu'nun doğal güzellikleri ve gastronomik değerlerine karşılık, Sinop'ta pek çok turizm değeri ön plana çıkmaktadır. Erfelek Şelalesi'ne yapılacak gerekli yatırımlar ve iyileştirmeler, Valla Kanyonu'nun turizm potansiyelini yükseltecektir. Kastamonu pastırması nasıl Kayseri pastırması ile rekabet ediyorsa, Sinop mantısı da Kayseri mantısı ile yarışmaktadır. Yapılacak tanıtım ve pazarlama çalışması ile bu gastronomik değer daha fazla ön plana çıkarılıp turistlerin şehre gelmesine katkı sağlayacaktır. Uzun sahilleri ve sakin limanı ile bölgede denize girilebilecek nadir yerlerden biri olarak adlandırılan Sinop, turizmde çevre illere göre pastadan daha çok pay almaktadır. Amasya ve Çorum'un tarihi, kültürel değer ve güzellikleri ile kıyaslayacak olursak, Sinop'un bu iki ilden aşağı kalır yanı yoktur. Tarihî Cezaevi, Sinop Kalesi, Balatlar Yapı Topluluğu, Alâeddin Camii, Seyit Bilal Türbesi, Paşa Tabyaları gibi pek çok değer, il merkezinde yer almaktadır. Bununla birlikte Sinop; farklı ilçelerinde yer alan kaya mezarları, kaleleri, hanları, tarihî evleri gibi çok sayıda değere sahiptir.

7. Sürdürülebilir Turizm Uygulamaları Geliştirme

Sinop Turizm Tanıtım ve Geliştirme Yol Haritası'nda yer alan tüm başlıklar, sürdürülebilir turizm anlayışını kapsayan ilkeler ve uygulamalar ile uyumlu olacak şekilde hazırlanmıştır. Turizmde sürdürülebilirlik anlayışı ile yerel ekonomiye katkı sağlayarak yerel halkın refahını artırmak, kültürel ve sosyal çeşitliliğin devamlılığını sağlamak, turizmin hem çevre hem toplum üzerindeki olumsuz etkilerini en aza indirmek, doğal ve kültürel mirasın korunmasını sağlamak ve ziyaretçilerin yaşam kalitelerini artırmak amaçlanmaktadır. Bu doğrultuda *Sinop Turizm Tanıtım ve Geliştirme Yol Haritası*'nda il turizminin gelişmesi için;

- a. Turizmin doğal çevre üzerindeki negatif etkilerini azaltmak ve faydasını artırmak,
- b. Turizmin kültürel miras üzerindeki negatif etkilerini azaltmak ve faydasını artırmak,
- c. Turizmin yerel halkın sosyal ve ekonomik yaşamı üzerindeki negatif etkilerini azaltmak ve faydasını artırmak,
- d. Etkili sürdürülebilir bir turizm yönetimi geliştirmek, ilkeleri benimsenmektedir.

Karadeniz Bölgesi'nin dikkat çekici şehirlerinden birisi olmasının yanı sıra Sinop, yapılan araştırmalar neticesinde Türkiye'de en yaşanabilir ve en mutlu insanların olduğu şehir olarak adından bahsettirmektedir. Bu bağlamda sahip olduğu özellikler ve yurt dışında yaşayan gurbetçilerin yoğun olarak Sinop'tan ikincil konut almaları, Mayıs-Eylül ayları arasında bölgedeki turizm hareketlerinde yoğunluğa neden olmaktadır. Fakat turizmin yılın belirli dönemlerinde yoğunlaşmaya sebep olması, taşıma kapasitesinin aşılmasına ve bölgedeki kaynakların kontrolsüz bir şekilde tüketilmesine neden olabilmektedir. Özellikle belirtilen dönemlerde trafiğin artması,

konut kira fiyatlarının yükselmesi, az olan nüfusa göre dizayn edilen alt yapı yatırımlarının yetersiz kalması gibi durumlar ortaya çıkmaktadır. Ayrıca ülkemizde ilk ve orta dereceli okulların yaz tatilinin belirtilen aylar arasında olması da yerli turistlerin de aynı dönemde bölgeye gelmelerinde ve destinasyonda yüksek oranda görülen tüketimde kilit rol oynamaktadır. Yılın belli dönemlerinde bölgede yoğun talep olması, enflasyonu artırmakta ve bu durum da fiyatlara yansiyarak yerel halka zarar verebilmektedir.

Özellikle bölgeye belli dönemlerde gelen yerli turistlerin ucuza tatil yapma düşüncesi çevrede olumsuzluklara neden olmaktadır. Sinop'un özellikle kuzey sahillerindeki kumsalların denetimsiz kullanımı, başta plaj kullanımı olmak üzere bazı hizmetleri bedelsiz almak isteyen yerli turistlerin burada yoğunlaşmasına ve bundan kaynaklanan çeşitli sorunlara neden olmaktadır. Denize girmenin tehlikeli olabildiği bu sahillere gelen turistlerin araçlarının veya kendilerinin oluşturduğu atıkların sahil boyunca bırakılması buna örnektir. Bu tür turistlerin bu sahilleri kontrollü bir şekilde kullanması ve bu sahillerin yaz döneminde belediye denetimi altında tutulması gerekmektedir. Gelişigüzel park edilen araçların oluşturduğu kötü görüntü, park cepleri sayesinde ortadan kaldırılabilir.

Sinop il merkezi, trafik ışığına gerek duyulmayan bir ildir. Bu şehirde yaşayan insanların birbirlerine saygı ve sevgisi yüksek olduğundan, şoförler ve yayalar birbirlerine anlayışla yaklaşırlar. Buna rağmen yaz aylarında farklı illerden gelen misafirlerin bu saygıyı ve hoşgörüyü bozduğunu söylemek gerekir. Şehre gelen turistlere ve misafirlere, bu kültürel değerın önemini anlatacak tanıtımlar yapılabilir. Bununla beraber Sinop'ta düğünlerde ve özel günlerde yapılan davullu, zurnalı eğlenceler hâlâ devam etmektedir. Bu kültürel öğenin de turistlerle paylaşılması için özel gösteriler sunan mekânlar yapılabilir. Sıra gecesi örneğinde olduğu gibi turizme entegre olarak tasarlanacak bu eğlencelerde ikramlar sunulurken ilin gastronomik değerleri de ön plana çıkarılabilir.

8. Gastronomi Kaynaklarını Etkin Kullanma

Doğal, tarihî ve kültürel değerler bakımından zenginliği oluşturan alanlardan biri olan Sinop mutfak kültürü, il için önemlidir. Sinop mutfağının değerleri, gastronomi turistlerinin dikkatini çekebilecek seviyededir. Özellikle gastronomik ürünlerin turistler tarafından yapılması; deneyimsel turizm türünü sağlarken Sinop mutfak kültürünün gelecek nesillere aktarılmasında ve yaşatılmasında hayati öneme sahip olabilecektir. Sinop mutfağının ana ürün grupları arasındaki su ürünlerinin önemli bir yeri bulunmaktadır. Mevsime bağlı olarak değişen balık türleri ile yapılan yemekler, Sinop'u ziyaret eden misafirlerin en çok ilgi gösterdiği gastronomik ürünler arasındadır. Mevsim balıklarından yerine göre farklı malzemelerin eklenmesi ve çeşitli pişirme ve saklama yöntemlerinin kullanılmasıyla elde edilen yemekler ve mezeler, oteller ve yiyecek-içecek işletmecilerinin tercih ettiği menüleri oluşturmaktadır. Özellikle alkollü mekânlarda katma değeri yüksek bir ürün olan balık yemekleri; sadece bu tür işletmelerde değil, daha ekonomik sunumlarla, orta gelirli, yerli misafirlere hitap edecek menüler hâlinde alkolsüz işletmelerde de sunulmalıdır.

Sinop mutfağında en yaygın sunulan balıklardan biri hamsidir. Daha çok tavada kızartılarak veya pilavlı olarak sunulan hamsi, en çok sonbahar ve kış aylarında avlanır ve tüketilir. Palamut, Sinop'ta tüketilebilecek bir diğer önemli balık türüdür. Izgara, tava ve pilavlı olarak sunulan palamut da kış aylarının gözde balıklarındandır. Palamudun işlenmesiyle elde edilen ve temelde bir tür tuzlu balık olan lakerda da Sinop'taki yiyecek-içecek işletmelerinin menülerinde yerini almıştır. İstavrit ve mezgit, Sinop'ta gastronomik değeri olan balık türleri arasında sayılabilir. Bu açıdan önemli bir balık türü de yerel adı çarpan olan iskorpittir. Yaz aylarında çıkan çarpan, daha çok çorba yapımında kullanılmaktadır. Balık haricinde kırmızı et de Sinop mutfağının önemli unsurlarındandır. Özellikle Boyabat yöresine özgü sırk kebapı, önemli bir gastronomik değerdir. Sırğa geçirilen kuzunun ateşte çevrilerek pişirilmesiyle elde edilen sırk kebabının önemli bir özelliği, soğuk olarak da tüketilebilmesidir. Balık ve kırmızı et yanında Sinop mutfağının önemli bir bileşeni de hamurlu

yiyeceklerdir. Sinop'ta etli kulak hamuru olarak bilinmekle birlikte "Sinop mantısı" olarak da tanınan yemek, ilde marka değeri en yüksek, gastronomik ürün hâline dönüşmüştür. Nokul da ili ziyaret edenlerin tattığı, marka değeri yükselen bir diğer gastronomik unsurdur. Islama, katlama, hamursuz tatlısı gibi yerel mutfak ürünleri de Sinop mutfak kültürünün hamura dayanan ürünleri arasında sayılabilir. Mısır çorbası, sirkeli pırasa, fasulye turşusu da sayılabilecek yerel gastronomik unsurlardandır.

Sinop'a özgü küçük ve lezzetli kestaneler, daha çok kestane kebabı olarak tüketilmekte ya da kestaneli pilav yapımında kullanılmaktadır. Kestanenin tatlı ve şekerleme sektöründe kullanımına dair çeşitli denemeler yapılmakla birlikte bu konuda büyük bir gelişme kaydedilememiştir. Yerel gastronomik değerlere eklenebilecek başka unsurlar da bulunmakla birlikte, bunların büyük bir bölümü evlerde hazırlanmakta, yiyecek-içecek işletmelerindeki ticari sunumları sınırlı kalmaktadır. Sinop turizminin atıl kalan gastronomi unsurunu canlandırmak ve yerel yemekleri işletmelerde sunmak üzere son yıllarda bazı girişimlerde bulunulmuştur fakat bunlar hem sayıca yetersizdir hem de nitelik ve sunum açısından iyileştirilmeye ihtiyaç duyan uygulamalardır.

9. Dijitalleşme ve Akıllı Turizm Uygulamalarını Etkin Kullanma

Dijitalleşme ve akıllı uygulamalar hayatın her alanında karşımıza çıkmaktadır. Sinop gibi güzide destinasyonların dünyaya duyurulmasında ve yöreye gelen turistlerin destinasyonda yapabilecekleri faaliyetler hakkında fikir sahip olmalarını sağlayıcı ve yönlendirici uygulamaların bulunması, hayati öneme sahiptir. Özellikle TGA tarafından başlatılan #Go Türkiye gibi uygulamaların uzantısı olan #Go Sinop platformunda, devlet kurumları ve turistler tarafından ilgili hashtage girilen fotoğraf, resim, video ve reels gönderileri ile destinasyonun ilgililere duyurulması ve pazarlanması kolaylaşabilmektedir. Sinop'un simgesi olan Sinop Kalesi, Tarihî Cezaevi, Erfelek Şelalesi, Sinop yemekleri, Çatak Kanyonu ve yapımı planlanan Gerze Seyir Terası yoğun olarak paylaşılmalıdır.

Başta Tarihî Cezaevi ve müzeler olmak üzere inanç ve kültür odaklı ziyaret yerlerinde elektronik rehberlik hizmetleri yaygınlaştırılmalıdır. Bu amaçla şehir merkezinde mobil uygulamalardan faydalanılarak ziyaret noktalarının tanıtımları, akıllı rehberlik sistemlerine entegre edilmelidir. Cep telefonundan kulaklıkla dinlenebilecek bilgiler sadece müzeler ve kültür varlıklarının tanıtılmasında değil kentsel mekanların tanıtılmasında da kullanılabilir.

10. Tematik Rotalar Geliştirme

Sinop içinde doğa ve kültür temalı çeşitli rotalar geliştirilebileceği gibi ildeki çeşitli doğa ve kültür alanlarını komşu illerle bütünleştiren, çeşitli rotalar oluşturmak da mümkündür. Komşu illere entegre edilecek rotalar sayesinde bu illere gelen turistlerin bir bölümünü Sinop'a çekmek mümkün olabilecektir. Kastamonu il merkezinden Sinop yönüne giden ana kara yolu, Gökırmak Vadisi boyunca Taşköprü ve Hanönü ilçelerinden geçtikten sonra Sinop il sınırlarına girerek Boyabat, Durağan ve Saraydüzü ilçelerine uzanan bir aks oluşturur. Doğal yapısı homojenlik gösteren bu aks üzerinde, Antik Çağ'dan Erken Cumhuriyet Dönemi'ne uzanan homojen bir kültür mirası bulunmaktadır. Paflagonya Dönemi kaya mezarları, Boyabat Kalesi, Durakhan, tarihî camiler, hanlar, kervansaraylar ve konut mimarisi gibi çeşitli mimari unsurları barındıran bu aks üzerindeki ilçe merkezleri ve köylerde, somut olmayan kültürel miras unsurları da genellikle homojen özellik göstermektedir. Kastamonu'nun Taşköprü ve Hanönü ilçelerinden Sinop'un Boyabat, Durağan ve Saraydüzü ilçelerine uzanan bu aks, kültür turizmi rotası oluşturmak için elverişli ziyaret noktaları sunmaktadır.

Kastamonu-Sinop arasında bir turizm rotası kıyı boyunda oluşturulabilir. Kastamonu kıyılarından Sinop kıyılarına uzanan güzergâhın Sinop'ta kalan kısmı; Türkeli, Ayancık, Erfelek, Merkez, Gerze ve Dikmen ilçelerini içerir. Erfelek ve Dikmen, kıyısı olan ilçeler olmakla birlikte merkezleri iç kesimdedir. Ancak Türkeli, Ayancık ve Gerze ilçe merkezleri kıyıda. Bu kıyılar, doğal özellik ve güzellikleri yanında kültürel açıdan da turizm potansiyeli yüksek yerlerdir. Köylerde ve güzergâh üzerinde örnekleri görülebilecek yerel mimari, eski camiler vb. somut kültür mirası öğeleri gibi somut olmayan kültür mirası da turizm bağlamında değerlendirilebilir.

Sinop'ta somut olmayan kültürel mirasın dikkat çektiği bir yöre de Boyabat-Durağan yöresidir. Kıyı kesimine göre kültürel açıdan farklı özellikler gösteren ve bazı geleneksel uygulamaların korunduğu bu yöreye özgü, somut olmayan kültürel miras temelli bir rota oluşturulabilir. Yörenin yeme-içme kültürü, inançla ilgili ritüelleri vb. geleneksel unsur ve uygulamalar bu rotaya dâhil edilebilir. İnanç uygulamalarına entegre edilen törensel yemek ritüellerinin, bu rotalara olan ilgiyi artıracığı düşünülmektedir.

İl sınırları içinde, geleneksel kervan yollarını izleyen bir “İpek Yolu Rotası” oluşturulabilir. Tarihsel bir liman olan, il merkezini Anadolu içlerine bağlayan başlıca iki aks, Boyabat'tan iki yöne ayrılarak doğu yönünde Durağan'a; batı yönünde Kastamonu'ya uzanan akdir. Bu akslar üzerindeki kervan yolları, eski hanlar, köyler ve diğer kültürel unsurlar bu rotada değerlendirilebilir. Durağan'daki Durakhan, bu amaçla kullanılmakla birlikte şimdiye kadar İpek Yolu ile bütünleştirilmemiştir. Durağan'da bulunan Buzluk Mağarası da bu rotaya eklenebilir. 2020 yılında tabiat parkı statüsüne alınan Buzluk Mağarası, İnaltı Mağarası'nın aksine diklemesine inilebilen bir mağaradır. Yazın buz, kışın sıcak su içeren mağaranın bulunduğu Buzluk Yaylası, kamp ve karavan amaçlı değerlendirilme aşamasındadır.

Büyük ölçüde dağlık bir coğrafyada bulunan Sinop'ta yürüyüş ve bisiklet rotaları geliştirilebilir. Sinop-Boyabat arasındaki dağlık alan, trekking için elverişli hâle getirilebilir. Sinop-Erfelek arasındaki düzlükte ise hem yürüyüş hem bisiklet parkurları oluşturulabilir. Bu parkurlar, güzergâhtaki köylere uğrayacak şekilde dolaştırılarak kırsal kalkınmanın aracı olarak görülebilir. Ayancık-Erfelek arasındaki dağlık güzergâh ile Ayancık'tan Boyabat-Kastamonu kara yoluna uzanan dağlık güzergâh, yaya ve araçla katedilebilecek yürüyüş rotalarının geliştirilmesine uygundur. Akgöl ve İnaltı Mağarası, bu güzergâh üzerindeki en önemli ziyaret noktaları olarak değerlendirilebilir. İnaltı Mağarası, Ayancık ilçe merkezine 40 kilometre kadar uzaklıkta olan İnaltı köyündedir. Köyden mağaraya giden yol kullanılarak mağara ağzına 50 metre mesafe kalana kadar araçla gidilebilir. Buradaki merdivenleri çıkarak mağaraya ulaşmak mümkündür. Yüksek tavanlı mağaranın içindeki sarkıt ve dikitler, etkileyici bir görüntü sunmaktadır. Tamamı yaklaşık 650 metre uzunluğu sahip olan mağaranın 300 metreye kadar olan bölümü aydınlatılarak ziyarete açılmıştır.

Şehir merkezindeki dinî yapılar ve türbeler, inanç turizmi rotası geliştirilmesi için kullanılabilir. Cezayirli Alipaşa Camii'nde bulunan Seyit Bilal Türbesi, il merkezindeki en önemli inanç turizmi merkezidir. Aynı caminin bahçesinde Hatunlar Türbesi olarak bilinen bir türbe ve türbenin yanı sıra çok sayıda mezar bulunmaktadır. Halk arasında “Seyit Bilal Camisi” olarak bilinen Cezayirli Alipaşa Camii merkez olmak üzere Yesarı Baba Türbesi, Alaattin Camii ve caminin bahçesindeki Candaroğulları Türbesi, Yeşil Türbe, Pervane Medresesi içindeki türbe, Kefevi Camii ve haziresi, Meydankapı Camii ve Kale yazısı Mehmetağa Camii gibi tarihî camiler ile şehrin değişik yerlerindeki türbeler, merkezdeki inanç turizmi rotası içinde değerlendirilebilir. Sinop kent merkezindeki inanç turizmi rotasının kırsal bir uzantısı olarak Çeçe Sultan Türbesi de bu rotaya eklenebilir. Gerze Yenikent kırsalında bulunan Çeçe Sultan Türbesi, inanç turizmi kapsamında ilgi gören bir ziyaret yeri olmakla birlikte, aynı amaçla ziyaret edilen, diğer dinî mekânlarla birlikte ele alınabilir.

11. Kent Peyzajını Düzenleme ve Rekreatif Alanları Artırma

Kentler, günümüzün en ilgi çekici turistik çekicilikleri arasında değerlendirilmektedir. Tarihsel ve kültürel zenginliklerin ön planda olduğu Roma, Paris, Viyana gibi kentler, turistik önemlerini sahip oldukları kentsel mirasa borçludur. Sinop, sahip olduğu kültürel değerlerle tam anlamıyla tablo gibidir. Şehrin doğal yapısı, Sinop'u Karadeniz kıyısında kuzeye ve güneye bakan kıyıları ve plajları olan, ayrıcalıklı bir konuma getirmektedir. Bu güzel, doğal yapı, zengin bir tarihsel geçmişle daha da önem kazanmaktadır. Sinop, iki yanı denizle çevrili bir kale kent olarak, doğal ve tarihî mirasıyla ayrıcalıklı bir peyzaja sahiptir. Şehrin etrafını saran kale ve surlar; şehrin tanıtımında ve Sinop denildiğinde akla gelen ilk silüettir. Bu açıdan şehrin görüntüsü güzeldir. Hamsilos Koyu gibi doğal güzellikler ve yeşil alanlar da şehrin parıltısında etkili olabilmektedir. Sinop'un bu olumlu özelliklerine ek olarak yapılaşmaya uygun arazinin azlığı ve topografik yapının sorunlu olması, yeni yapıların oluşturulmasında ve planlı yapılanmanın önündeki en büyük engeldir. Kentsel büyümenin yasal bir plana göre yürütülmesi, kentin bilimsel kriterlere uygun olarak büyüdüğü anlamına her zaman gelmemektedir. İmar planının bilimsel şehircilik ilkeleri gözetilmeden oluşturulmasıyla, yaşanılabilirlik kriterlerini yerine getirmekten uzak, ekolojik ve estetik açıdan tartışmalı bir imar planına göre yönlendirilen kentsel büyüme, çevresel ve sosyal sorunları artırmaktadır. Bu süreç, Sinop'un kentsel dokusunu bozmaktadır. Kentin dokusundaki bozulmanın engellenmesi ve eski kent üzerindeki baskıyı azaltmak için batı aksında yeni yerleşim alanları planlayarak şehir merkezi ve doğu kesimindeki yapılaşmayı durdurmak gerekmektedir. Kentin batı aksının da büyümesiyle ulaşım ve trafik sorununda bir rahatlama şansı yakalanacak, boş alanlarda nicel ve nitel yeterliliğe sahip rekreasyon alanları oluşturulabilecektir. Sinop kent merkezi, mevcut büyüme eğilimiyle sürdürülebilir olmaktan çıkmıştır. Son zamanlarda Şahintepesi denilen, asıl adı ise Bayraktepe olan seyir alanı, kentin doğu yönündeki tepenin eteğinde bulunmakta olup iki yanı deniz olan kent peyzajının en güzel seyredilebildiği noktadır. Bayraktepe'de tümölüslerin bulunması bu alanın arkeolojik değerini artırmaktadır.

12. Deneyimsel Turizm Uygulamalarını Artırma

Deneyimsel turizm, dünyada giderek yaygınlaşan ve cittaslow gibi projeler kapsamında değeri giderek artan uygulamaları kapsamaktadır. Sinop mutfak ürünlerinin turistlere uygulanması ve öğretilmesine ek olarak Sinop'taki el sanatlarının ön plana çıkartılabileceği ve turistler açısından ilgi çekici olabileceği düşünülmektedir. Sinop'ta el sanatları denildiğinde; bıçakçılık, gemi/tekne modelciliği, keten dokumalar, kotracılık, peşkir, mahrama ve çember akla gelmektedir. Sayılan değerlerin yaşatılması ve en önemlisi de turistlere uygulamalı olarak öğretilmesiyle deneyimsel turizm bağlamında başarı sağlanabilecektir. Yerel tarım ve hayvancılık uygulamaları deneyimsel turizm içinde ele alınabilir. Tarım turizmine entegre edilebilecek bu tür deneyimsel uygulamalar, tarım ve hayvan yetiştiriciliğinin yanında bunlardan elde edilecek ürünlerin hasadı ve işlenmesini de içerecek şekilde geliştirilebilir. Sinop kırsalında nüfus azalmakta, topraklar gittikçe daha az işlenmektedir. İlin ihtiyacı olan kırsal kalkınma, bu tür deneyimsel girişimlerle sağlanabilir.

Sinop doğal limanı olan nadir illerden bir tanesidir. Yıllardır burada deniz araçları yapılmış ve hâlâ da yapılmaktadır. Bununla birlikte son yıllarda hediyeelik eşya üretiminde kotracılık ön plana çıkmaktadır. Şehrin en işlek caddelerinin birinde yer alan bazı işletmeler, turizm sezonunda çok sayıda kotra üretmekte ve satmaktadır. Ancak sadece satış mağazaları ile sınırlı kalmak yerine, turistlerin de kotra yapımını izlemesi ve hatta bu yapım sürecini deneyimlemesi turizme katkı sağlayacaktır. Nasıl ki Nevşehir bölgesinde çömlek deneyimi yaşayan ve kendi ürettiğini satın alan turistler var ise bu il için de aynısı olabilir. Bu durum, Ayancık ilçesinde yapılan keten hammaddeli ürünlerin ve ahşap oyuncakların üretimi için de geçerli olabilir.

13. Nitelikli Hediyeelik Eşya Envanterini Geliştirme

Hediyeelik eşyalar, turistlerin gittikleri destinasyonlardan aldıkları ve seyahatlerini belgelendiren, somutlaştıran ürünlerdir. Hediyeelik eşyalar; turistlerin gittikleri destinasyonlardan aldıkları eşyaları gören çevresindeki kişilerin ilgili destinasyon hakkında fikir sahibi olmalarında ve destinasyonun bilinirliğinin artırılmasında önemli paya sahip olabilmektedir. Sinop'taki nitelikli hediyeelik eşyaların neler olduğuna bakıldığında; Ayancık keteni, ahşap tekne modelleri, tablolar ve magnetler, Diyojen heykeli ve el yapımı mutfak ve av bıçakları dikkati çekmektedir. Ahşap tekne modelleri, bu hediyeelikler içinde en çok ilgi görendir. Sinop'u ziyaret eden yerli ve yabancı turistlerin en çok ilgi gösterdiği hediyeelik eşya olan tekne modelleri, aynı zamanda şehrin tanıtımının yapıldığı yurt içi ve yurt dışı etkinliklerde de kullanılmaktadır. Tekne modelleri, az sayıdaki usta tarafından el emeğine dayalı olarak üretilmektedir. Teknelerin gövdelerinde ahşap malzeme kullanılmakta, yelkenler bez ya da ahşap olabilmektedir. Bazı örneklerinde gövde boyanarak renklendirilmekte, bazı örneklerinde ise doğal ahşap renkleri kullanılmaktadır. Tekne modelciliğinde tasarımların geliştirilmesi ve tekniklerin standartlaşmasını sağlayacak yöntemler geliştirilmesi, niteliksiz üretimin önlenmesi açısından önemli görülmektedir. Tekne modelciliği dışındaki hediyeeliklerin de yerel imkânlarla belirli standartlar dâhilinde üretilmesi ve bu ürünlerin tanıtılmasına yönelik iş birliğini geliştirecek stratejilerin üretilmesi önerilmektedir.

Bununla birlikte Sinop, balık ürünleri açısından zengin olmasına karşın bu alandaki hediyeelik eşya üretiminde maalesef ileriye gidememiştir. Özellikle çeşitli balık şekillerinden esinlenerek hazırlanacak hediyeelik eşyalar turistlerin ilgisini çekebilir. Son yıllarda “mutlu il Sinop” teması ile büyük sükse yapmış olan il için mutluluk temalı insan figürleri veya mutluluğu temsil eden semboller hazırlanabilir. Hazırlanacak bu çeşitli hediyeelik eşyalara ulaşımında kolaylık sağlanmalıdır. Özellikle yoğun trafiğin olmadığı ve turistlerin rahat alışveriş yapabileceği otantik ve temalı satış ofisleri hazırlanmalıdır.

14. Sinop Arkeoloji Envanterini Oluşturma

Sinop, ağırlıklı olarak MÖ 2. bin yılda şekillenen coğrafi bölgelemeye göre kaba bir tanımla, Filyos Çayı ile Kızılırmak arasında kalan Paflagonya bölgesinde kalmaktadır. İl genelinde Paflagonya Dönemi'ne ait kalıntılar bulunmaktadır. Özellikle Gökırmak Havzası'ndaki kaya mezarları başta olmak üzere bu yörede Paflagonya Dönemi'ne ait daha çok kalıntı bulunmaktadır. Sinop şehir merkezinin arkeolojik açıdan şanssızlığı, Antik Dönem'den beri aynı yerde gelişen kentin birçok katmanı yok etmiş olmasıdır. Bununla birlikte, son yıllarda şehir merkezinde yapılan kazılarla da Sinop'un Antik Çağı'na ait izler açığa çıkartılmaktadır. Sinop şehir merkezi, liman kenti olarak MÖ 1. bin yılda önemini artırmıştır. Şimdiye kadar şehir merkezinde elde edilen buluntular daha çok bu döneme ve sonrasına aittir. Sinop'un Hitit metinlerinde geçen adının “Sinuwa” olduğu filolojik olarak delillendirilebilmekle birlikte arkeolojik buluntularla kanıtlanmasında eksiklikler vardır.

Kent merkezine yaklaşık 15 kilometre mesafede bulunan Demirci Höyük'te yapılan ilk kazılarda MÖ 3. bine tarihlenen buluntular elde edilmiştir. Günümüzdeki şehir merkezinin bu dönemleri aydınlatılamamış olsa da en parlak zamanlarını yaşadığı MÖ 1. bin yılın sonlarına ait buluntular gün geçtikçe daha çok açığa çıkartılmaktadır. Şehri çevreleyen surların bir bölümü, günümüze sağlam olarak ulaşabilmiştir. Pontus Krallığı'nın başkenti olduğu dönemin zenginliğini yansıtan eserlerin pek azı günümüze ulaşabilmiş olsa da şehrin farklı yerlerinde Hellenistik ve Roma dönemlerine ait birçok kültür varlığına ulaşılabilmiştir. Kazısı Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi tarafından sürdürülen Balatlar Yapı Topluluğu bunların en önemlisidir. Sinop Üniversitesi Fen Edebiyat Fakültesi Arkeoloji Bölümü'nün araştırma ve yayınlarıyla Sinop Müzesi'nin kazıları da ilin arkeolojik mirasını açığa çıkarmaya önemli katkı sunmaktadır.

Sinoplu Diyojen, şehrin yetiştirdiği en bilinen kişilerden biri olarak arkeolojik kültür mirasıyla birlikte ele alınarak destinasyonun geliştirilmesi ve özellikle uluslararası pazara açılmasında öne çıkartılması gereken bir figür olarak görülmelidir.

15. Sinop Liman İnşasının Tamamlanması

Sinop, tarih boyunca önemli bir liman kenti olmuştur. Bu özelliğini yakın döneme kadar sürdürmesine rağmen kara yolu ulaşımının ön plana çıkmasıyla, Sinop'a yapılan tarifeli gemi seferleri durdurulmuştur. Ancak bu dönemde yat turizminde gelişme olmuş, Ege ve Akdeniz'de marina sayısında artış görülmüştür. Türkiye'nin Karadeniz kıyıları, yat turizmi konusunda geride kalmış olmakla birlikte bu alanda en elverişli liman Sinop Limanı'dır. Karadeniz'de güneye bakan kıyıların bulunması, Sinop'un yatçılık merkezi olması için önemli bir avantajdır. Ancak bu konuda alt yapı eksikliği bulunmaktadır.

Yat turizminin giderek önem kazanmaya başlamasıyla beraber Sinop'un bu turizm türünden pay alma amacıyla Sinop Limanı'na yapılan yatırımlar artırılmaya başlanmıştır. 2025 yılında tamamlanması planlanan proje ile kruvaziyer turizm ve yat turizmine elverişli liman sayesinde turistik çekiciliğin artırılması hedeflenmektedir. Özellikle iskele, mendirek ve otopark alanları ile kapasite güçlendirilerek Sinop turizminin bu alanda geliştirilmesi mümkün olabilecektir. Sahil Güvenlik ve Bot Komutanlığı da projeye destek vermektedir. Rıhtım inşasının 2023 yılı sonu itibarıyla sonuçlanması beklenmektedir.

2025 yılı itibarıyla ortaya çıkacak yat limanının sadece tek başına değil, bir kompleks hâlinde hazır olması gerekmektedir. Kısa ve uzun süreli konaklamalara ev sahipliği yapmasının yanında gemilerin ve yatların her türlü ihtiyacını gidermeye yönelik işletmelerin olması gerekmektedir. Özellikle gelen turistlerin bilgilendirilmesi ve danışmanlık hizmetinin verilmesi gerektiğinden, Turizm İl Müdürlüğüne bağlı bir ofisin de burada yer alması önerilmektedir. Ayrıca bu kompleks içinde geniş otoparkların, transfer imkânı sunacak araçların ve ili temsil edecek yöresel ürünlerin olması da önerilebilir.

16. Alaaddin Külliyesi'nin Turizme Kazandırılması

Sinop'ta uzun yıllardır restore edilmeyi bekleyen, önemli Selçuklu eserlerinden olan Alaaddin Külliyesi içerisindeki ölümü temsil eden Yeşil Türbe'nin restorasyonu, yakın zamanda T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı tarafından tamamlanmıştır. Sinop İl Kültür Turizm Müdürlüğü tarafından dikkatle yürütülen çalışmalar ile Türk-İslam kültürünün önemli eserlerden biri olan külliyenin topluma ve turizme yeniden kazandırılması büyük önem arz etmektedir. Sinop'un da en az Konya kadar Selçuklu kenti olduğuna dikkat çekilmektedir. Kent merkezinde yer alan Alaaddin Camii, Yeşil Türbe, Pervane Medresesi ve hamamla birlikte bir külliye oluşturmaktadır. Bu özelliği ile külliye, kentin Selçuklu mirasını yansıtmaya sebebiyle önemli bir yapıdır. Beylikler Dönemi'nin önde gelen kişilerinin metfun olduğu türbeler, Alaaddin Camii avlusunda ve Pervane Medresesi'nde bulunan türbelerdir.

Burada oluşturulan külliyenin turizme kazandırılması için öncelikle ulaşım ve otopark sorununun halledilmesi gerekmektedir. Daha sonra buraya gelen turistlerin gezmesini ve dolaşmasını kolaylaştırıcı düzenlemeler (levhalandırma vb.) yapılmalıdır. Külliye içinde kalan ve bazı işletmeler tarafından günümüzde hâlâ kullanılan dükkânlara, şehri simgeleyen üretim atölyeleri ve satış alanları oluşturulmalıdır. Sinop Tarihî Cezaevi'ne turistlerin yürüyerek gelmesi için tanıtım afişleri ve broşürler hazırlanmalıdır. Külliye içerisinde oluşturulacak oturma ve dinlenme yerleri sayesinde

turistlerin zamanlarını daha çok burada geçirmeleri sağlanmalıdır. Ayrıca külliye içinde yöresel ürünlerin (Nokul, Boyabat ezmesi vb.) tadımı ve satışı da yapılabilir.

17. Hamsilos Tabiat Parkı Alanının Geliştirilmesi

Batı Karadeniz Bölümü'nde, Sinop ilinin Merkez ilçesinin Abalı köyü Aklıman mevkinde yer alan Hamsilos Tabiat Parkı'nın gelişme planı 23.11.2010 tarihinde onaylanmış olup 30.12.2020 tarihinde de revize gelişme planı uygulanmaya başlanmıştır. Hamsilos, Sinop kent merkezine en yakın doğa koruma alanıdır. Kent merkezine 14 kilometre, havalimanına ise yaklaşık 5,5 kilometre uzaklıkta olan Hamsilos Tabiat Parkı, deniz kıyısında zengin bitki örtüsüne sahip bir alandır. Aklıman Koyu'nun tabiat parkı içinde yer alması sayesinde koruma alanı, su sporları imkânı da sunmaktadır. Aklıman'ın korunaklı yapısı, dalga almayan bu koyda başta kürek ve kano gibi su sporları için elverişlidir. Bir bölümü mesire yeri olarak kullanılan tabiat parkında denize girilebilmektedir. Hamsilos Tabiat Parkı, zengin bir biyoçeşitliliğe sahiptir. Kayın, meşe, dişbudak, gürgen, defne gibi doğal orman ağaçları ve ağaçcıkların yanında egzotik bir tür olan sahil çamı başta olmak üzere birçok bitki türüne ev sahipliği yapan alanda; yabani karanfili, Kastamonu soğanı, deve diken, teke sakalı, sütlegen, Sinop çiğdemi gibi altı endemik bitki türü ile çeşitli tehlike kategorilerinde bulunan başka bitki türleri de yetişmektedir.

Hamsilos Tabiatı Koruma Alanı, memeli ve kuş varlığı açısından da önemlidir. Alanın memeli faunası içinde; yalkı atı, karaca, sincap, tavşan ve gelincik gibi türler sayılabilir. Alanı kullanan yerli ve göçmen kuşların sayısı 150 kadar olup bunlar arasında çeşitli su kuşları, yırtıcılar ve ötücüler bulunmaktadır. Alanın sahip olduğu flora ve fauna zenginliğinin artırılması; konumu ve Sinop'un önemli değerlerinden birisi olması bakımından son derece önemlidir.

18. Tarihî Cezaevi'nin Türkiye Kültür Yoluna Dâhil Edilmesi

Sinop'un 1214 yılında Anadolu Selçukluları tarafından fethedilmesinin ardından Sultan İzzeddin Keykavus'un talimatı doğrultusunda bir iç kale yaptırıldığı genel olarak kabul edilmekle birlikte, bu iç kalenin daha önceki dönemlerde de var olduğu ve Selçuklular Dönemi'nde onarıldığını iddia eden kaynaklar da vardır. İç Kale, Sinop Kalesi'nin batı cephesinde, batı surlarına paralel, kuzey-güney yönünde uzanan bir sur bedeni yapılarak meydana getirilmiş ve Helenistik, Roma ve Bizans dönemlerine ait pek çok mimari parçadan (sütun, sütun başlığı, kitabe vb.) bu surlar inşa edilirken devşirme malzeme olarak yararlanılmıştır. İç kalede 11 adet burç bulunmaktadır. Denize hâkim güney bedendeki sur duvarları 18 metre, burçlar ise 22 metre yüksekliktedir. İç Kale, yapılışından itibaren aynı zamanda tersane olarak da kullanılmıştır. Tersaneye ait iki büyük kemer sonradan kapatılmış olsa da güney bedende hâlâ görülebilir durumdadır. Bu kültürel ve tarihî zenginliği bakımından Türkiye Kültür Yolu Projesi'ne ciddi katkı sağlayacağı düşünülmektedir. İç Kale'de 19. yüzyıl sonlarında yapılan Tarihî Cezaevi, yüzyıldan uzun bir süre kullanıldıktan sonra müze olarak ziyarete açılmış ve Sinop'ta en çok ziyaret edilen destinasyon hâline gelmiştir.

Bir süredir restorasyon nedeniyle kapalı olan Tarihî Cezaevi'nin küçük bir bölümü, 2023 yılı içinde ziyarete açılmıştır. Ana binanın ve diğer bölümlerin teşriflerinin yapılmasından sonra tamamının, 2023 sonlarında ziyarete açılması planlanmaktadır. Başta Sabahattin Ali olmak üzere Sinop Tarihî Cezaevi'nde yatan ünlülerin sayesinde, bu mekânın siyasi tarih ve edebiyat tarihi açısından da önemi bulunmaktadır. Bu önemli eser, aynı zamanda filmlerde kullanılması sayesinde pek çok yerli ve yabancı turist için uğrak yeri hâline gelmiştir. Kısa süreli kalış ve ziyaretlerin süresini uzatmak için kompleks içinde pek çok canlandırma odaları yapılabilir. Ayrıca cezaevi ve kalelerin sembolleri ile ilin hediyeelik eşyalarının satıldığı satış yerleri de kompleks içinde düşünülebilir.

19. Gerze, Ayancık ve Boyabat'taki Tescilli Mimari Yapıların Turizme Kazandırılması

Sinop Ayancık Yenikonak (Otmanlı) köyünde bulunan yapılar, Boyabat'ta yoğun olarak yer alan Osmanlı Dönemi sivil mimari eserleri, şehrin tarihî dokusu ve önemini yansıtmaları bakımından dikkati çekmektedir. “Muhteşem Yüzyıl”, “Muhteşem Yüzyıl: Kösem”, “Payitaht Abdülhamit” gibi Türk televizyon dizileri ile Osmanlı İmparatorluğu'na olan ilgi tekrar canlandırmış olup bu yapımları ilgiyle takip eden kişiler, o dönemlere ait eserleri, sultanların yaşadıkları ve ziyaret ettikleri yerleri deneyimlemek isteyebilmektedir. Dolayısıyla Ayancık ve Boyabat'taki bu tarz tescilli yapıların sayesinde; şehir merkezine olan turizm talebi ilçelere dağıtılabilecek, yöre halkının turizmden kazanç elde etmesine olanak sağlanacak ve turizmin bölgede kontrollü bir şekilde sağlanması mümkün olabilecektir.

Gerze'de bulunan Yakup Ağa Konağı'nın bu bağlamda pazarlanmasına ağırlık verilmesi de gerekmektedir. Yakup Ağa Konağı, cittaslow statüsünde olan Gerze'nin merkezindeki önemli bir kültür mirasıdır. Kafkasya'daki Rus baskısından kaçarak Gerze'ye gelen bir Çerkez olan Hacı Zekeriya Efendi'nin oğlu Yakup Ağa tarafından 1911 yılında yaptırılmıştır. Konağın yapımında kullanılan kereste, Romanya'dan getirilmiş ve Rusya'dan gelen kalfalar inşaatı yapmıştır. Konağın üst katının tavanlarında bulunan yağlı boya resimleri de Rusya'dan getirilen ressamıya yaptırılmıştır. Boyabat ilçe merkezindeki geleneksel konut dokusu ise kalenin bulunduğu tepenin eteklerinde yayılan, tarihî şehirde bulunmaktadır. Kentsel sit içinde kalan bu konutlar Boyabat Kalesi ile birlikte değerlendirilebilir.

20. Koruma Gelişim Bölgesinin Artırılması

Sinop Merkez ve Gerze ilçesi arasındaki sahili belirlenen bölümler oluşturmaktadır. Belirtilen alandaki kültür varlıklarının korunarak turizme kazandırılması amaçlanmaktadır. Özellikle bakımsız ve atıl bir şekilde değerlendirilen sahillerin yanı sıra ortaya çıkarılacak kültürel varlıklar, şehrin turizmi açısından daha çok ön plana çıkartılmalıdır. Bu alana ek olarak öncelikle Hamsilos Koyu ve çevresindeki doğal alan olmak üzere Erfelek, Ayancık, Türkeli, Gerze, Boyabat ve Durağan'da bulunan doğal alanlar da koruma gelişim bölgesi olarak değerlendirilebilir. Ayancık ve Boyabat'ta da bulunan mimari yapılar da kentsel sit veya tekil kültür varlığı olarak tescil edilebilir.

Sarıkum Tabiatı Koruma Alanı ile birlikte Sinop, Türkiye'nin 144 önemli bitki alanından birisidir. Bu noktada Sarıkum Tabiatı Koruma Alanı'nın daha çok ön plana çıkarılması için gerekli olanakların sağlanması gerekmektedir. Ayrıca burası ile birlikte korunan 9 alanın bir bütün hâlinde değerlendirilmesi düşünülmelidir. Özellikle kırsal kesimlerde muhtemel yeni alanlar tespit edilmeli, korunan alan sayısı artırılmalı ve ilin cazibesine katkı sağlanmalıdır. Özellikle yerel yönetimlere destek verilmeli ve bir bütün hâlinde çalışılması önerilmektedir. Bünyesinde denizle ormanı bileştiren Hamsilos'un yanı sıra Erfelek Tatlıca Şelaleleri, Akgöl ve Çatak Kanyonu gibi tabiat parklarını barındıran Sinop'ta, Sorgun Şelaleleri, Topalçam Tabiat Parkı, Sarıkum ve İnaltı Mağarası gibi korunan alanları bir araya getirip bir koruma bölgesi üzerinde çalışılmalıdır.

21. Nitelikli Konaklama Tesisleri İçin Alan Tahsisi Yapılması

Türkiye'nin kuzey ucu Sinop'un turizm potansiyelini artırmak amacı ile T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı tarafından ilan edilen Koruma Gelişim Bölgesi kapsamında, Sinop merkez ve Gerze ilçesi arasındaki sahil yolundaki tarihî yapıların turizme kazandırılması ve nitelikli konaklama tesislerinin sayısının artırılması hedeflenmektedir. Buradaki tarihî binaların, sahil koridorunda olması nedeniyle turizm potansiyelini geliştirebileceği düşünülmektedir.

Resmî verilere göre turistlerin bir kısmının ya yer bulamadıkları için ilden ayrıldıkları ya da kayıt dışı barınma yerlerini kullandıkları düşünüldüğünde, ildeki konaklama tesisi sayısının acilen artırılması önerilmektedir. Sadece yaz sezonuna yönelik değil, kongre, konferans, spa gibi alternatif turizm imkânları sunan konaklama tesislerinin yapılması teşvik edilmelidir. Şehre gelen yatırımcılara ve şehirde öne çıkmış turizm işletmecilerine arsa ve arazi konusunda destek verilmelidir. Sadece oteller değil, kamp-karavan yerleri, tatil köyleri, pandemi ile birlikte ön plana çıkan turizm amaçlı havuzlu villalar gibi çeşitli ve kaliteli konaklama tesislerinin de ilde yapılmasına destek verilmelidir. Bununla birlikte nitelikli konaklama tesislerinin yapılması yeterli olmayacaktır. Bu tesislerde hizmet veren personelin turizm eğitimi almış ve kaliteli hizmet sunabilecek düzeyde turizm bilincine ulaşmış olması önerilmektedir.

Sinop turizmin gelişmesinde yerel konaklama tesisleri kadar uluslararası otel zincirlerinin de destinasyonda faaliyet göstermesi önemli görülmektedir. Bu nedenle, zincir otel markalarının Sinop'ta faaliyet göstermeleri için yer tahsisi vb destekler sağlanması önerilmektedir.

22. Sinop Cezaevi'nin Hüzün ve Edebiyat Turizmi Açısından Değerlendirilmesi

Çok çeşitli kültürel faaliyetlere ve yapıma ev sahipliği yapan, eskiden “Anadolu’nun Alkatrazı” olarak adlandırılan Tarihî Sinop Cezaevi, 2000 yılında müzeleştirilmiştir. 2020 yılında başlayan yenileme çalışmaları ile iyice değer kazanan bu alanda, turizmin çeşitlendirilmesini sağlayacak turizm türlerinin uygulanması önemlidir. Sinop; Osmanlı’nın son döneminde ve Cumhuriyet Dönemi’nin özellikle başlarında önemli bir cezaevi ve sürgün kenti olduğundan, burada çok sayıda şair, yazar ve gazeteci bulunmuş ve bu sayede Türk edebiyatında yer edinmiştir. Sabahattin Ali, Sinop’ta sürgün ya da mahkûm olarak bulunan edebiyatçıları arasında en popüler şair ve yazardır. Siyasi bir dava sonucunda hapis cezası alan Sabahattin Ali, 1933 yılında Sinop Cezaevi’nde bulunmuştur. Sabahattin Ali; bestelenerek geniş kitleler tarafından tanınan “Hapishane Şarkısı V” şiirini, “Kırlangıçlar”, “Duvar”, “Katil Osman” öykülerini ve “Esirler” oyununu Sinop’ta yazmıştır. “Çaydanlık” adlı öyküsü ise Sinop’ta yazılmamakla birlikte Sinop Cezaevi’nde geçmektedir. Sabahattin Ali’nin yanında, Celal Zühtü Binneci, Kerim Korcan, Osman Deniz gibi ünlü edebiyatçıların ve politik figürlerin bu cezaevinde yatmış olması, yapının kültürel birikimine örnek olarak gösterilebilir. 1938-1948 yılları arasında Sinop Cezaevi’nde yatan Kerim Korcan’ın “Linç”, “İdamlıklar” ve “Tatar Ramazan” gibi eserleri bu günlerden izler taşımaktadır. Bu yönüyle sahip olduğu anılar, yapının edebiyat turizmi kapsamında değerlendirilmesini mümkün kılmaktadır.

Birçok kaynakta Sinop Cezaevi’nde yattıkları belirtilmekle birlikte Sinop’a sürülen ancak cezaevinde yatmayan Refik Halit Karay, R. C. Ulunay, Osman Cemal gibi yazarlar da eserlerinde Sinop günlerinden söz etmiştir. Sinop’ta sürgün veya mahkûm olarak bulunan edebiyatçıları yanında, Sinoplu şair Ahmet Muhip Dıranas’ın Ahmetmuhipdınas köyündeki evi, bir edebiyat müzesine dönüştürülebilir. Ayrıca Sinoplu olmamakla birlikte kısa ya da uzun süreli olarak Sinop’ta bulunan ve buradan bahseden eserler yazan edebiyatçıları bulunmaktadır. Tüm bunlar, Sinop’ta edebiyat turizmi için gerekli alt yapıyı hazırlamaktadır.

23. Aklıman, Hamsilos, Erfelek Şelaleleri, Akgöl ve İnaltı Mağarası Turizm Koridoru Oluşturma

Turizmde gelirleri artırıcı ve turistlerin kalış süresini uzatıcı etmenlerin başında destinasyonun sahip olduğu turizm koridorları kilit rol oynayabilmektedir. Aklıman, Hamsilos, Erfelek Şelalesi ve Akgöl gibi doğal güzellikler, doğa temelli turistler için çekicilik unsuru olabilmektedir. Macerayı ve doğal yapıları seven turistler için de koridorun etkileyici parçası İnaltı Mağarası ile sağlanmış olacaktır.

Ayrıca İnaltı Mağarası'nın Ayancık'ta bulunması, yöredeki sivil mimarinin de tanıtımına katkı sağlayarak kültür turizminin koridorda yer almasını sağlayabilecektir.

Bu koridorun ana ziyaret noktalarından biri olan Erfelek Şelaleleri, Sinop'un en çok turist çeken çekiciliklerindendir. Tatlıca Şelaleleri Tabiat Parkı adıyla 2011 yılında tabiat parkı ilan edilen alan, Erfelek ilçesinin Tatlıca köyü yakınlarındadır. Karasu'ya akan Gülleyük Deresi üzerinde oluşan, çeşitli büyüklüklerdeki 28 şelaleden müteşekkil takım şelale, gür bir orman örtüsü içindedir. Botanik gezileri, doğa yürüyüşleri, trekking, koşu, fotoğraf çekimi, kuş gözlemciliği, piknik gibi rekreasyon aktiviteleri için elverişli olan alan, Sinop'un en gözde turizm alanlarından biridir.

Sinop'a gelecek turistlerin ilgisini çekecek Aklıman, Hamsilos, Erfelek Şelaleleri, Akgöl ve İnaltı Mağarası'nı kapsayan rota güzergâhında tesisler yapılmalıdır. Turistlerin ihtiyaçlarına cevap verecek, aynı zamanda ilgisini çekecek yatırımlar, bölgeyi kalkındırabilir. Köylülere güzergâh boyunca yöresel ürünleri tanıtmaya ve satış yapma imkânı verilerek kırsal kesiminde turizme katılması önerilebilir. Aklıman-Hamsilos kısa güzergâhı üzerinde ulaşım; bisiklet veya gezi araçları ile yapılabilir. Otobüsle veya aracıyla şehre gelen turistlerin doğayı daha iyi teneffüs etmesi bu şekilde sağlanabilir. Hem de çevre kirliliğine karşı daha duyarlı bir tema oluşturularak farkındalık arttırılabilir.

24. Yayla/Eko Turizmin Geliştirilmesi

Sinop, genel olarak dağlık bir bölge olduğundan dağların üst kısımlarında, ormanlarla iç içe yaylalar bulunmaktadır. Geleneksel olarak hayvancılık yapan yerel halkın yaz aylarında sürüleriyle çıktığı yaylalar, günümüzde turizm açısından büyük önem arz etmektedir. Sinop'ta çok sayıda yayla bulunmakla birlikte, yayla turizminin ve ekoturizmin geliştirilmesinde bazı yaylalara öncelik verilebilir. Dikmen Kuzfındık ve Bozarmut yaylaları ile Türkeli Hacıağaç ve Kurugöl yaylalarından öncelikle yararlanılabilir. Sinop'un ikliminin insan sağlığına iyi gelmesi, ifade edilen yaylalardaki oksijen oranının yüksek olması, ekoturizm tesislerine yönelik talebin dünya çapında giderek artması dikkate alındığında, Sinop turizminin bu potansiyeli yakalaması gerekmektedir. Sinop yaylalarında ev pansiyonculuğunun geliştirilmesi, yerel halkın kente göç etmesini önlemede ve kırsal kalkınmada önemli bir unsur olarak görülmelidir.

Özellikle yayla bölgesinde yaşayan yerel halka turizm anlatılmalı ve ekoturizmin katkılarından bahsedilerek turizme dâhil edilmelidir. Doğa içinde deneyimli kişiler eşliğinde yapılması düşünülen yürüyüşler, şelalelerin kaynaklarına yapılacak tırmanışlar, güvenli alanlarda at ve bisiklet gezintileri önerilmektedir. Böylece doğaya zarar verilmemesi ve yerel halkın da turizm içinde yer alması sağlanmalıdır. Yine Erfelek ve Sorgun şelalelerinde yerel halk veya rehberler sayesinde macera arayan turistlere yürüyüşler yaptırılabilir. Bu yürüyüşler sırasında doğanın zenginlikleri gözlemlenebilir ve güzergâh üzerinde yer alan köyler veya yerleşim yerleri ziyaret edilerek köy hayatı gözlemlenebilir. Bu köylerde girişimciler sayesinde üretilen gastronomik değerler ve ürünler, turistlerin satışına sunulurken bölge insanının kalkınmasına katkı sağlanabilir. TATUTA çiftlikleri kurulabilir ve gezi rotasına dâhil edilebilir.

25. Durağan Buzluk Tabiat Parkı Kapsamında Karavan Turizminin Geliştirilmesi

Durağan Buzluk Tabiat Parkı, Durağan ilçesine bağlı Bayat köyünün Buzluk mevkinde yer almaktadır. Durağan ilçe merkezine 15 kilometre kadar uzaklıkta bulunan alan içerisinde Buzluk Mağarası ve 500 yaşında bir gürgen ağacı gibi çekici unsurlar bulunmaktadır. Karaçam, meşe, gürgen, kayın gibi ağaçların bulunduğu tabiat parkının sahip olduğu doğal güzelliklerle turistik

tüketiciler tarafından giderek tercih edilmeye başlayan kamp-karavan turizmi türüne elverişli bu alanda, ilgili turizm türünün geliştirilmesi için gerekli girişimlerin yapılması son derece önemlidir.

Özellikle doğası ve havası ile turistlerin ilgisini çekecek olan tabiat parkında karavan ve bungalow konaklaması planlanmaktadır. Muhteşem manzarası ile insanları cezbetmesine rağmen yeterli alt ve üst yapı olanaklarının olmaması uzun süreli kalışları olumsuz etkilemektedir. Yatırımcılara verilecek teşviklerle ve yerel yönetimlerin katkısı ile turizm potansiyeli yaratacak bir çalışma yapılması önerilmektedir. Ayrıca yapılan düzenlemeler sonunda oluşturulacak tanıtım faaliyetlerinin sayesinde kamp ve karavan yapacak turistlerin bölgeye çekilmesi için program hazırlanmalıdır. Yine bölgede uzman kişiler tarafından kısa süreli yürüyüşler ve gezintiler düzenlenerek karavanıyla gelen turistlerin doğa ile bütünleşmesi sağlanabilir. Bölgede yer alan köylerde ve kırsal kesimde yetişen ürünlerin karavan turizmi ile gelen turistlere sunulması için doğal köy ürünlerinin satıldığı bir pazar kurulabilir.

26. Etkili Bir Turizm Yönetimi Oluşturma ve Tanıtımda Bütünleşik Yaklaşımı Benimseme

2018 yılında hazırlanan Türkiye Turizm Ana Planı'nda, ulusal tanıtım ve pazarlamada markalaşmayı sağlamanın yanı sıra destinasyon özelinde tanıtım ve pazarlama faaliyetlerini yürütecek yapıların oluşturulması amaçlanmıştır. Bu amaca yönelik olarak ortaya konan ulusal hedeflere uygun biçimde potansiyel ulusal turizm olanaklarını belirleyerek, ulusal çapta tanıtım ve pazarlama etkinliklerini yerine getirmek için 2019 yılında Türkiye Turizm ve Geliştirme Ajansı (TGA) faaliyete geçmiştir. 2021 yılı itibarıyla da T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı Tanıtma Genel Müdürlüğü ve Türkiye Turizm Tanıtım ve Geliştirme Ajansı (TGA) eş güdümünde, ulusal ve uluslararası alanda destinasyonların daha etkin tanıtımını destekleyecek İl Tanıtım ve Geliştirme Programı başlatılmış ve bu kapsamda iller bazında İl Tanıtım ve Geliştirme Kurulları (İTGK) oluşturulmuştur. Böylece kurulan İTGK'ların ulusal eylem planı çerçevesinde ortaya konan ilkeler ve yaklaşım doğrultusunda, ilin turizm tanıtım ve geliştirme etkinliklerini belirlemesi ve bunları koordine etmesi, bir anlamda il sınırlarını kapsayan Destinasyon Yönetim Örgütü olarak çalışması beklenmektedir.

Destinasyon Yönetim Örgütlerinin (DYÖ) temel fonksiyonu, destinasyonun özellikle tanıtım ve geliştirme politikalarını belirlemek ve bu politikaları yerel paydaşlarla koordine ederek yürütmektir. Valiliklerin ve özellikle Valilik altında İl Kültür ve Turizm Müdürlüklerinin öncülüğünde oluşturulan İTGK'ların, DYÖ'lerin uluslararası yapılanmasına uygun şekilde, geniş bir paydaş katılımıyla yönetilmesi gerekmektedir. Bu paydaşlar; destinasyondaki yerel yönetimler, turizm işletmeleri (seyahat acenteleri, konaklama, gastronomi ve rekreasyon işletmeleri vb.) ticari birlikler, meslek odaları, Bölgesel Kalkınma Ajansı ve uluslararası projelerde rol alabilecek sivil toplum örgütleri, kongre ve bilimsel etkinliklerde rol alan üniversiteler, spor kulüpleri vb. gibi farklı faaliyet alanlarında ilde etkinlikler yürüten yapılar olabilmektedir.

Düzce İl Tanıtım ve Geliştirme Kurulu, tanıtımda DYÖ sorumluluğu ile hareket ederek, Turizm Ana Planı'na uygun ve TGA tarafından ulusal hedeflere uyumlu biçimde ortaya konan *Sinop Turizm Tanıtım ve Geliştirme Yol Haritası*'ndaki başlıkları yerine getirme ve ilin etkili tanıtımını yapma görevini üstlenmektedir. İl bazında birçok kurum ve kuruluş, bir taraftan bağımsız biçimde kendi tanıtımlarını yaparken, diğer taraftan da ilin tanıtımına da önemli destek verebilmektedir. Bu noktada bir destinasyonun tanıtımında rol alan ulusal ve özellikle uluslararası ilişkilerde güçlü ağlara sahip paydaşların eş güdüm içinde hareket edebilmeleri önem arz etmektedir. Bu kapsamda Kurul, il tanıtımında rol alabilecek, ilde ticaret, eğitim, çevre, bilim, spor, sağlık, kültür ve sanat gibi farklı alanlarda etkinlik yürüten sivil toplum örgütlerinin, yerel yönetimin, akademinin, turizm işletmelerinin, il idari birimlerinin ve spor kulüpleri gibi kendi faaliyet alanında ulusal ve uluslararası

temasları olan ve tanıtımda rol alabilen paydaşların tanıtım çabalarını bütünsel bir plan dahilinde ele almalıdır. Kurul, her bir paydaşın il tanıtımında etkili rol alabileceği alanları belirlemeli, etki alanları içinde sorumluluklarını paylaşmalı ve bu sayede her bir paydaşın tanıtımdaki rollerinin belirlenen ortak hedef doğrultusunda şekillenmesini sağlayarak bütüncül bir politika benimsemelidir.

DYÖ sorumluluğunda hareket eden Kurul, ildeki turizm potansiyelini ve mevcut kaynakları düşünerek ortaya koyduğu markalaşma hedefi yolunda, destinasyonun tanıtım sloganı, imajı ve marka konumu hedefini, farklı paydaşların eş güdümlü çabaları ile ortak hedefe yöneltmeli ve bu sayede daha hızlı ve etkili sonuç almayı sağlamalıdır.

İsmet İnönü Bulvarı No: 32
06100 Emek, Ankara

Esentepe Mahallesi Büyükdere Cad.
No: 127 Astoria AVM B Blok Kat: 4
34394 Şişli, İstanbul